

Gerard Termorshuizen en Coen van 't Veer

Door de ogen van
DODO
BERRETTY

HET LEVEN VAN EEN VERGETEN FOTOGRAAF

WALBURGERS

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt dankzij steun van het Boekenfonds Elisabeth Grent/F.J.A.M van der Helm, het dr. Hendrik Mullerfonds, het Jaap Harten Fonds en het KITLV.

BOEKENFONDS

Afbeelding omslag: Portret van Dominique 'Dodo' Berretty
Collectie Gamma-Rapho/Getty Images
Achterzijde: jeugdfoto Dodo Berretty

Omslagontwerp: Mijke Wondergem, Baarn

Ontwerp binnenwerk: Bart van den Tooren, Amsterdam

ISBN 978 94 6249 814 3
e-ISBN 978 94 6249 815 0 (e-pub)
NUR 680

© 2021 Gerard Termorshuizen en Coen van 't Veer, p/a Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

© 2021 p/a Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

www.walburgpers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd wordt verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

Voor Jolanthe, Jérôme, Dominique en Christophe †

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	9
I INTRODUCTIE	17
Een foto	17
Gedwongen hereniging	18
II JEUGDJAREN	23
Kosthuizen en opleiding	23
III IN HET VERZET	31
IV GEVANGENSCHAP	37
Scheveningen, Vught, Utrecht en Anrath	37
Lüttringhausen	41
Bevrijding	48
V OORLOGSVRIJWILLIGER	53
Stoottroepen	53
Ceylon, Singapore en Malakka	58
Nieuw-Guinea	67
Villa Isola	71
Nadine en Aimée	77

81	De Y-Brigade op Bali
86	Palembang
94	Reflecties op het soldatenleven
103	Naar huis
107	VI FOTOGRAAF
107	Bezinning op de toekomst
109	Parijs
113	Huwelijken: Yoka en Ineke
116	Fotojournalist
120	Omicron Photos
127	<i>Life Magazine</i>
139	VII FAMILIELEVEN
139	Parijs, Vaucresson en Le Mesnil-Saint-Denis
140	Een goed gezin
147	Dodo's overlijden; zij die achterbleven
155	<i>Noten</i>
159	<i>Bibliografie</i>
161	<i>Register</i>

Dodo in zijn donkere kamer in Parijs, omstreeks 1950.

Collectie Spaarnestad Photo

VOORWOORD

De in zijn tijd befaamde fotograaf Dominique Roderick Berretty, wiens leven in dit boek wordt beschreven, werd in 1925 in Batavia geboren en overleed in 1980 in Le Mesnil-Saint-Denis (Frankrijk). Om verwarring te voorkomen met zijn dezelfde (eerste) voornaam dragende illustere vader, de Indische persmagnaat, ging hij voor zijn familie en andere intimi van jongs af aan door het leven als Dodo. Ook in deze biografie noemen wij hem Dodo.

Dodo's vader, Dominique Willem Berretty (1891-1934), was de leider van het in 1917 in Batavia opgerichte persbureau Aneta. Vanwege zijn spectaculaire ondernemerschap, extravagante levensstijl en opzichtig gecompliceerde liefdesleven was hij in de kolonie, toch al berucht om haar roddelcultuur, een dankbaar onderwerp van gesprek. Na zijn plotselinge dood – bij de geruchtmakende crash van KLM-vliegtuig *De Uiver* in de Syrische woestijn, eind december 1934 – schreef zijn vriend, de Bataviase journalist Jan Ritman: 'Hij stierf zoals hij leefde, opzienbarend.'¹

Dominique was van eenvoudige Indo-Europese afkomst. Trots was hij op wat hij in zeer korte tijd tot stand bracht, maar echt tevreden was hij nooit. Het had te maken met zijn hang naar het volmaakte, met zijn megalomane behoefte aan meer en beter, die hem steeds weer

Dodo met zijn ouders, vlak na zijn geboorte.

Dodo met zijn vader.

bracht tot het aangaan van nieuwe uitdagingen, met hun beloftes aan nieuwe glans. Rusteloosheid kenmerkte zijn bestaan. Het was de tragiek van een geniale, maar in diepste wezen eenzame man.

Die hem voortdrijvende drang naar het 'ideaal' zien we eveneens terug in zijn tumultueuze huwelijksleven. Jan Ritman daarover: 'Hij was een *homme à femmes*, maar bij al zijn intelligentie en mensenkennis op het gebied van de vrouwen en de liefde kinderlijk naïef. Hij werd het slachtoffer van zijn geloof dat hij erin slagen zou zijn "ideale" vrouw te vinden. [...] Hij was na korte tijd altijd weer teleurgesteld dat ook zijn laatste idool niet volmaakt was.'² In 1912, op zijn twintigste, trouwde Dominique met de Indo-Europese Aline Berends. Zij kregen in 1914 een dochter: Gerda. Na een paar jaar scheidden zij, waarna hij in 1916 hertrouwde met Alines zuster Irene. Uit dat huwelijk werden drie meisjes geboren, van wie er slechts één – de in 1917 geboren Aneta, genoemd naar haar vaders persbureau – in leven bleef. Na hun scheiding in 1920 huwde hij het jaar